

Write an Essay | Sample Answers

An Córas Oideachais (Education System)	1
Bochtanacht in Éirinn (Poverty in Ireland)	4
Na Meáin Chumarsáide (The Media)	7
Daoine Óga (The youth)	9
An Timpeallacht (Environment)	12
Cúrsaí Polaitiúla (Politics)	12

An Córas Oideachais (Education System)

"Tá géarghá le córas nua oideachais in Éirinn" (We need a new education system in Ireland)

Tá mé idir dhá cheann na meá (between two states of mind) mar gheall ar an gceist seo. Ní lia duine ná tuairim (everyone has their own opinion), ach creidim féin go pearsanta go mbaineann idir bhuntáistí agus mí-bhuntáistí leis an gcóras oideachais in Éirinn. Ní túisce (no sooner) a chonaic mé teideal na haiste seo ná rug mé greim ar mo pheann chun mo chuid tuairimí a bhreacadh síos. Ná dean dearmad go mbíonn dhá thaobh ar gach scéal. Ar an iomlán, ní aontaím leis an ráiteas go huile is go hiomlán (completely). Ar an gcéad dul síos, áfach, tá an córas oideachais ró-acadúil (too academic) dar liom. Tá dúshlán mhóra (big challenges) ann maidir le hoideachas triú leibhéal. Tá brú millteanach (enormous pressure) á chur ar scoláirí. Tá a lán fadhbanna ann chomh maith le córas na bpointí agus níl sé ceart ná

cothrom (it's not fair or just). Mar sin féin, imíonn sin agus tagann seo (times are changing), agus anois tá an córas ag feabhsú go mall (improving slowly).

Ar dtús, breathnóidh mé ar (I will look at) na buntáistí a bhaineann leis an gcóras oideachais. Sa chóras atá againn, cuirtear béim ar (emphasis on) fhoghlaim teangacha. Tá rogha mór ábhair scoile ann. Tá an bhunscolaíocht agus méanscolaíocht saor in aisce (free), cé go bhfuil táillí cláruithe (enrollment fee) sa 3ú leibhéal agus dá bhrí sin (resultingly) tá sé deacair do roinnt daoine óga dul chun coláiste mar gheall ar an gcúlú eacnamaíochta (recession). Ar lámh amháin, tá an córas cothrom (fair) agus tá córas na bpointí go maith. Tá an seans céanna ag gach duine dul ar aghaidh agus dul chun cinn a dhéanamh (to succeed). Ní dhéantar leithcheal (discrimination) ar éinne sa chóras seo.

Tá meas (respect) ar an gcóras go h-idirnáisiúnta agus tá aitheantas (recognition) ar an gcóras ar fud an domhain. Ullmhaíonn sé (it prepares) tú don saol oibre agus an saol i gcoitinne (in general). Faigheann tú cáilíochtaí (qualifications) a aithnítear ar fud an domhain. Le déanaí, tá córas oideachais na hÉireann rangaithe (ranked) sa 11ú áit sa domhan.

Ar an lámh eile, níl aon mhaitheas (there's no good) ag baint le roinnt de na cúrsaí. Ní dhéantar speisialtóireacht (specialism) ar aon ábhar ar leith sa chóras seo. Ba chóir an cúrsa Béarla a uasdhátú (updated) agus a é dhéanamh níos nua-aimseartha (more modern). Cuirtear an iomarca (too much) brú ar dhaoine óga chun cúrsa a fháil nuair atá na pointí ag ardú (points rising), agus chun torthaí maithe (good results) a fháil. Is é an cáineadh is mó (biggest criticism) a dhéanfainn ar an gcóras oideachais in Éirinn i láthair na huaire ná go mbíonn gach rud ag brath ar (everything is dependent on) scrúdú mór amháin ag deireadh na bliana.

Cruthaíonn sé seo fíor-strus i measc daltaí. Is minic a chruthaíonn sé seo fadhbanna sláinte (health problems) freisin.

Tá an costas go dona i gceist maidir le dalta chun dul ar scoil. Tá leabhair scoile an-daor. Sa chúlú eacnamaíochta, tá sé níos deacra do dhaoine bochta (harder for poor people) chun íoc as (to pay for) oideachas. Tá an mhéanscolaíocht in ainm is a bheith (supposed to be) saor in aisce, ach tá "taillí deonacha" (voluntary fee) ann.

Ina theannta sin (furthermore), tá ganntanas (lack of) postanna ann agus tá brú ar mhic léinn (students) chun níos mó cáilíochtaí a fháil. Bíonn siad i gcomórtas lena chéile (in competition with each other). Tá an lucht saothair (labour force) ró-mhór, agus níl siad chomh hoilte (qualified) is a bhí roimhe. Tá níos lú deiseanna (less opportunities) ag daoine freastal ar choláiste 3ú leibhéal toisc go bhfuil an rialtas ag cur an-chuid ciorruithe (cuts) i bhfeidhm in earnáil (sector) an oideachais. Tá líon na ndaltaí i ranganna scoile ag méadú (increasing) agus tá líon na múinteoirí ag laghdú (decreasing). Téann sé seo i bhfeidhm go mór ar chaighdeán (standard) an oideachais a fhaigheann daltaí.

I roinnt scoileanna, ní bhíonn go leor áiseanna neamhleor (adequate facilities) ann. Ó am go ham, bíonn an curaclam ró-acadúil. D'fhéadfadh breis scoileanna praiticiúla (extra practical schools) a bheith ann nó cóimheas níos fearr (better ratio) idir dhaltaí agus múinteoirí i scoileanna na hÉireann. Tá measúnú leanúnach (continuous assessment) á mholadh ach tógfaidh sé tamall fada (it will take a long time) chun é a chur i bhfeidhm. Beidh deireadh leis an Teastas Sóisearach (junior certificate) go hiomlán roimh 2020. Ach an mbeidh ár gcóras oideachas níos fearr? Ar an iomlán, ceapaim go bhfuil an iomarca cáinte (criticism) ann.

Níl géarghá ollmhór (urgent need) le córas nua oideachais in Éirinn, ach ba cheart é a nuashonrú (updated). Ní mór dúinn a bheith buíoch as (proud of) an ard-chaighdeán atá againn agus leanúint ar aghaidh ag feabhsú (continue to improve) sa todhchaí. Dar liomsa, nuair a chuirtear gach argóint san áireamh (when you include all arguments) go bhfuil i bhfad níos mó buntáistí ná mí-bhuntaistí ag baint leis an gcóras oideachais. Ach dá mbeadh soineann go Samhain bheadh breall ar dhuine éigin! (you can't please everyone - seanfhocal)

Bochtaineacht in Éirinn (Poverty in Ireland)

“Fadhb na bochtaineachta in Éirinn – Níl aon réiteach air”

Ní lia duine ná tuairim, ach ní aontaím (I don't agree) leis an ráiteas go huile is go hiomlán (completely). Feicimid bochtaineacht in Éirinn ar na sráideanna, sa nuachtáin, ar teilifís, ar fud na tíre. Sna haerfoirt, tá a lán daoine bochta ag dul ar imirce (emigrating). Tá sé de dhualgas ag an rialtas (it is the responsibility of the government), agus tá an fhadhb ag dul in olcas (getting worse). Caithfear dul i ngleic leis (it must be dealt with), agus aontaím go bhfuil a lán réiteach (solutions) ann. Tá sé deacair é a fheabhsú (to improve) nuair atá cúlú eacnamaíochta againn faoi láthair, ach bailíonn brobh beart (every little helps). Dar liomsa, ní féidir a shéanadh (no one can deny) gur féidir linn a lán rudaí a dhéanamh i láthair na huaire. Agus ní mór iad á dhéanamh gan a thuilleadh moille (without further delay).

Is iomaí cúis (there are a lot of reasons) leis an mbochtaineacht in Éirinn. Ar chúis amháin nó ar chúis eile (for one reason or another), tá easpa airgid ag daoine. Ní féidir le duine neamhaird a thabhairt (no one can ignore) ar an gcúlú eacnamaíochta. Is é dífhostaíocht (unemployment) an fhadhb is mó i mo thuairim. Áfach, tá cúiseanna (reasons) eile ann don bhochtaineacht. Bhí tionchar ollmhór (huge influence) ar bás an tíogair cheiltigh (death of the Celtic tiger) ar saol airgid an duine. Tá na ciorruithe (cuts) áta á chur i bhfeidhm ag an rialtas i láthair na huaire ag cur isteach ar daoine freisin. Uaireanta, éiríonn daoine bocht mar thoradh ar (as a result of) choimhlint sa bhaile (conflict in the home) agus bíonn orthu scaradh. Bíonn daoine caite amach as a dtithe (being kicked out of their houses) ag na bainc. Bíonn tionchar ag alcól agus drugaí ar an gcás chomh maith leis sin. Téann daoine i muinín le drugaí nó alcól

chun brú a scaoileadh (to release pressure). In Éirinn sa lá atá inniu ann, deirtear go bhfuil duine as gach deichniúr (1 out of 10) nách féidir leo a ndóthain bia (enough food) a cheannach in aghaidh na seachtaine chun maireachtáil go sláintiúil (to live healthily). Scaití (sometimes) ní bhíonn an dara suí sa bhuile (there is no alternative) ag duine ach dul ar imirce. Ní mór dúinn réiteach a aimsiú.

Cé air a bhfuil an locht (blame)? Tá sé de dhualgas ar an rialtas muintir na tíre a chosaint (to protect). Tá na ciorruithe ag dul in olcas (worsening) agus tá an praghas ar bhia agus dídean ag ardú (increasing). Chomh maith leis sin, tá easpa oideachais (lack of education) in Éirinn. B'fhéidir go bhfuil an córas ag teip (failing) ar dhaoine áirithe, mar tá sé ró-acadúil (too academic) agus tá easpa tacaíochta (lack of support) ar fáil sa chlann. Tá barraíocht (too much) brú ar dhaoine óga de bharr an chórais oideachais, agus gineann sé seo (this generates) ar a lán fadhbanna eile, ar nós cóiriúlacht (crime). Ach ní féidir a shéanadh (no one can deny) nách dtugaimid a dhóthain airgid (enough money) do charthanachtaí (to charity). Mar shampla, déanann Clann Shíomóin (Simon Community) agus Cumann Naomh Uinseann de Pól (Saint Vincent de Paul) a lán rudaí do dhaoine bochta. Is iomaí cumann atá ann ag cabhrú leis na daoine a bhfuil saol crua (hard lives) acu. Lá ina dhiaidh lae, bíonn fáinne fí (vicious circle) ann – tá daoine ag maireachtáil ón lamh go dtí an béal (living from hand to mouth). Bheadh sé éasca chun an fhadhb a réiteach dá dtugadh gach duine airgead do charthanachtaí cosúil leis seo. B'fhéidir gur ceart an milleán (a blame) a chur orainn? Mar a deir an seanfhocal, an té atá thuas óltar deoch air, an té atá thíos bhuailtéar cos air. (when things are going well, we celebrate together, but when times are tough no one is there to help - seanfhocal)

Gan amhras, is é an bhochtaineacht an fhadhb is mó (biggest problem) sa tsochaí. Seo roinnt firicí agus figiurí (facts and figures): De réir an daonáirimh (census) sa bhliain 2011, bhí thart ar 3,808 daoine gan dídean (homeless) in Éirinn. Is mná iad 30% de na daoine gan dídean. Tá 307 cailín faoi 9 mbliana déag d'aois ar an sráideanna. Tá timpeall trí mhíle seandúine i mBaile Átha Cliath nach bhfuil ar a gcumas a gcuid morgáiste a íoc (unable to pay their mortgages). Tá dhá chineál bochtaineachta ann. Ciallaíonn bochtaineacht choibhneasta (relative poverty) go bhfuil an ioncam ag duine faoi 60% den ioncam meánach (average income) sa tíre. Ciallaíonn bochtaineacht chomhsheasmhach (consistent poverty) go bhfuil duine gan dídean agus ní féidir leo bia nó uisce a cheannach. Tá a lán daoine in Éirinn a fulaíngíonn ón mbochtaineacht choibhneasta. Tá sé soiléir go bhfuil géarghá againn an fhadhb a réiteach.

Le déanaí, chuir an rialtas stráitéis (strategy) i bhfeidhm chun dul i ngleic leis (to deal with) an bhfadhb seo. Tugann siad deontais (grants) do na daoine bochta agus tugann said bia saor in aisce nó lóistín sealadach (temporary accommodation) dóibh. Áfach, ní thuigeann an sách an seang (the wealthy don't understand the poor). Tá fadhbanna le strus acu agus scaití téann siad i dtaithí ar (they rely on) a bheith ina gcónaí ar na sraideanna nó ar an mí-úsáid drugaí (misuse of drugs). Ní féidir leo rochtain a fháil ar (to access) an gcóras sláinte. Dar liomsa, is fearr beagán cúnamh ná mórán trua (sympathy). Ní mór dúinn (we must) rochtain ar oideachas níos fearr a chur ar fáil (make available). Chomh maith leis sin, caithfimid áiseanna sláinte (health services) saor in aisce a chur ar fáil, do shláinte fhisiciúil (physical health) agus meabhrach (mental). Tá sé i mo thuairim go mbeidh deireadh á chur le fadhb na bochtaineachta in Éirinn. Ansin, beidh daoine in ann poist a aimsiú agus ní bheidh daoine ag maireachtáil i mbochtaineacht sa todhchaí.

Má fhéachann tú ar an Afraic, cífidh tú go bhfuil an bhochtaineacht ann go forleathan (widespread). Tríd is tríd, níl géarghá ollmhór le réiteach in Éirinn, ach ní mór dúinn a bheith buíoch as (proud of) an tír thar aon rud eile. Dar liomsa, nuair a chuirtear gach argóint san áireamh (when you consider all argumnets) is léir go bhfuil an t-ádh againn (we are lucky). Tá súil agam go mbeidh feabhas air go luath nó go mall (improving sooner or later). Tús maith leath na hoibre! (a good start is half the work)

Na Meáin Chumarsáide (The Media)

"Is mó de mhí-bhuntaistí ná de bhuntaistí a bhaineann leis na meáin chumarsáide" (There are more disadvantages than advantages of the media)

Ní lia duine ná tuairim (everyone has their own opinion) ach creidim féin go pearsanta (I believe personally) go mbaineann idir (both) bhuntaistí agus mhí-bhuntaistí leis na meáin chumarsáide. Ní túisce (no sooner) a chonaic mé teideal na haiste seo ná a rug mé greim ar mo pheann chun mo chuid tuairimí a bhreacadh síos (to jot down my opinions). Ná dean dearmad go mbíonn dhá thaobh le gach scéal (two sides to every story). Ar an iomlán, ní aontaím leis an ráiteas go huile is go hiomlán (completely). Ar an gcéad dul síos, gan na meáin chumarsáide, bheadh an domhain mar áit an-difriúil. Ar smaoinigh tú riamh ar do shaol gan idirlín, teilifís, nó raidió? Ní rachainn (I couldn't go) áit ar bith gan m'fhón póca!

Is iomaí cineál (there are many types) meán atá ann, mar shampla na meáin shóisialta (social), na meáin leictreonacha (electronic), na meáin chraolta (broadcast), agus na meáin chlóite (print). Sa lá atá inniú, táimid timpeallaithe ag (surrounded by) na meáin chumarsáide. Ní féidir iad a sheachaint (it cannot be avoided). Ach ní rud dona é sin i gcónaí. Insíonn na meáin rudaí dúinn faoi cad atá ar siúl nó ag tarlú sa domhan (happening in the world). Tugann siad tuairimí (opinions) difriúla dúinn, agus is féidir leo an nuacht a scaipeadh go h-an-tapa (to spread news quickly). Déanann siad clúdach forleathan (widespread coverage) ar scéalta móra an lae. Coinníonn siad muid (they keep us) feasach faoi (aware of) chúrsaí reatha i gcónaí. Mar shampla, nuair a bhí Aung San Suu Kyi gafa (in captivity), bhí gach duine ar an

eolas faoi (informed about it). Tá sé mar gheall ar na meáin go bhfuil sí fós beo dar le roinnt daoine!

Tá cumhacht as cuimse (enormous power) ag na meáin áfach. Cuireann irisí (magazines) pictiúir de dhaoine "foirfe" (pictures of "perfection") os ár gcomhair domhnach is dálach (day in day out). Léiríonn siad íomhánna a mbíonn tionchar mór (big influence) acu orainn. Má bhreathnaíonn tú ar na fógraí (advertisements), feicfidh tú go mbíonn siad lán d'íomhánna mí-realaíocha (unrealistic images). Áfach, mura léann tú an páipéar nuachta nó mura n-éistean tú leis an raidió gach lá, ní thuigfidh tú cad tá ag tarlú. I saol an lae inniu (in today's life), is iad na meáin leictreonacha na meáin is tábhachtaí (most important). Tá idirlíon ar a bhfón póca ag a lán daoine, agus trácht as an ríomhphoist (emails), an Facebook agus Twitter. Ceapaim gurb é an buntáiste is mó a bhaineann leis an bhfón ná is féidir liom a bheith ar an eolas faoi cad tá ag tarlú sa domhan, is cuma cén áit a bhfuil mé (regardless of where I am).

Bíonn an nua-theicneolaíocht (new technology) ag athrú de shíor (changing continuously) agus tá sé deacair do dhaoine coimeád suas leis (to keep up with) na hathruithe (changes) seo, ach tá sé níos éasca (easier) do dhaoine óga. Aontaím gur chóir go bhfoghlaimeodh gach duine (everyone should learn) conas úsáid a bhaint as (how to use) an idirlíon toisc go bhfuil go leor buntáistí ag baint leis. Is fearr déanach ná choíche (better late than never)! Measaim go bhfuil sé an-tábhachtach do na glúnta (generations) amach anseo go mbeadh na teicneolaíochtaí is déanaí (latest technology) acu. Tá sé ag athrú gach lá, ní bhíonn in aon rud ach seal (nothing lasts forever)! Tá cumhacht ollmhór (huge power) ag na meáin. Le blianta beaga anuas (in recent years), feicimid tionchar as cuimse ag na líonraí sóisialta (social networks). Ceapaim go bhfuil siad ag athrú an tsaoil. Ó am go am, caithim cúpla uair an chloig ag caint le mo chairde ar Facebook! Bíonn cúpla fógra ann, ach tá leathanaigh braise ann

chun tú a choinneáil ar an eolas (to keep informed). Is tionscal an-saibhir (wealthy industry) é agus cruthaíonn sé na milliúin post (creates millions of jobs). Ní féidir a shéanadh (no one can deny) go ndéanann siad dúshaothrú (they exploit) ar an gcosmuintir uaireanta. Tá sé easca teacht ar eolas leis an meáin. Is féidir linn a lán amhráin, scannáin, agus aon rud is mian linn a íos-lódáil (to download) láithreach. Beidh athrú ar an gcóras oideachais (education system) go hiomlán amach anseo, leis na ríomhairí an-bheag agus an iPad.

Féachaimís (let us look) arís ar roinnt buntáistí tábhachtacha a bhaineann leis na meáin . Tá siad siamsúil (entertaining), oideachasúil (educational) agus suimiúil (interesting). Is féidir linn éisteacht le cúrsaí polaitíochta, torthaí spóirt (sports results) nó nuacht idirnáisiúnta (international news) ó áit ar bith. Tá sé go híontach nuair is mian liom dul i dteagmháil (to get in contact) ar an toirt le mo chairde agus mo chlann. Is aoibhinn liom nuachtáin agus irisí ag léamh, agus ní féidir liom dul aon áit gan mo raidió nó m'fhón póca. Is achmainní (resources) an-riachtanacha (essential) iad na meáin chumarsáide sa lá atá inniú. Gan na meáin chumarsáide, bheadh ár saol i bhfad a níos moille (a lot slower). Gan aon amhras, tá mí-bhuntaistí ag baint leis na meáin freisin. Dar liomsa, áfach, nuair a chuirtear gach argóint san áireamh (when you consider all arguemnts), tá i bhfad níos mó buntáistí ná mí-bhuntaistí ag baint leis na meáin chumarsáide. Ach dá mbeadh soineann go Samhain bheadh breall ar dhuine éigin (you can't please everyone)!

Daoine Óga (The youth)

Ní túisce a chonaic mé teideal na haiste seo ná rug mé greim ar mo pheann chun mo chuid tuairimí (opinions) a bhreacadh síos (to jot down). Ar an iomlán, aontaím leis (I agree with) an ráiteas thuas. Áfach ar an gcéad dul síos, tá a lán brúnna difriúla ar dhaoine óga sa lá atá inniú ann. Mar shampla; Bulaíocht (bullying), brú chun cuma fhisiciúil fhoirfe a bheith agat (pressure to have a perfect physical appearance), fadhbanna airgid (financial problems), strus na hArdteiste (stress of the leaving certificate) agus ó chóras na bpointí. Beidh foinsí struis (sources of stress) sa saol i gcónaí, go háirithe (especially) do dhéagóirí (teenagers), ach ná déan dearmad (don't forget) go mbíonn dhá thaobh ar gach scéal (two sides to every story). Fad ó shin (long ago), bhí cineálacha eile brú (different types of pressure) ann. Bhí a saol níos traidisiúnta agus thuig gach duine a ról (everyone understood their role) sa saol. Bhí saol níos simplí agus níos éasca ann. Bhí leanaí ag na mná agus bhreathnaigh siad ina dhiaidh an tí (they looked after the house). D'oibrigh na fir ar an bhfeirm (worked on the farm). Le blianta beaga anuas, tá i bhfad níos mó saoirse (freedom) agus féidearthachtaí (possibilities) ag daoine. Mar sin féin, ní chiallaíonn sé seo (this doesn't mean) go bhfuil deireadh leis an mbrú (end to the pressure).

Scrúdaímís an teideal seo sula dtéimid níos faide (let us examine the title before we go further). Ceapann a lán daoine go bhfuil saol an mhada bháin (easy life of the "white dog") ag déagóirí, a mhalairt ar fad atá fíor (the opposite is true) dar liomsa. Tá gach rud difriúil faoi láthair. Tagann fadhbanna agus brúnna nua le forbairt (development) sa tsochaí. Tá tionchar mór (big influence) ag réimse mór rudaí ar dhaoine óga. Ceapaim go bhfuil níos mó brú sa lá atá inniu ann; ó na meáin chumarsáide (media), ó thuismitheoirí, ó mhúinteoirí agus ó na

polaiteoirí (politicians). Seachas (other than) brú ollmhór a chur orainn, bheadh sé níos fearr sinn a spreagadh (to give encouragement). Tá tionchar diúltach (negative impact) ar shláinte agus ar staid intinne (mental state) daoine óg ón strus a chuirtear orthu. Bíonn foinsí (sources) nua brú le feiceáil de shíor (constantly) i saol an duine óig.

Ní lia duine ná tuairim (we all have our own opinion) ach creidim féin ar an iomlán go bhfuil níos mó brú ar aos óg na hÉireann sa lá atá inniu ann. Ar an gcéad dul síos, is fadhb mhór í an bhulaíocht ar an idirlíon go mór mór (especially). Tugann suíomhanna as an líonra sóisialta (social networking sites), ar nós Facebook agus Twitter, deis do (opportunity to) dhaoine dhrochíde a thabhairt (to give bad treatment) do dhaoine óga eile. Úsáideann gach duine an t-idirlíon anois agus tá sé deacair tú féin a chosaint (protection) ó dhaoine gránna. Dá bharr sin, tá fadhbanna ar nós neamhoird itheacháin (eating disorders) ag éirí coitianta (becoming common). Tá brú ar dhaoine óga féachaint go h-álainn cosúil le maincíní (to look like models) sna hirísí. Chuir cúpla duine óg a láimh ina mbáis féin de bharr bulaíocht ar líne, mar shampla: Phoebe Prince agus Ciara Pugsley a fuair bás le déanaí. Tá sé uafásach agus ní mór don rialtas (the government must) rud éigin a dhéanamh faoi seo.

Chomh maith leis sin, tá méadú tagtha ar iompar frithshóisialta (antisocial behaviour) in Éirinn. Tá roinnt daoine gafa le (addicted to) drugaí agus alcól. Cé gur mionlach (minority) atá i gceist tá tionchar diúltach ag (negative impact on) drugaí ar go leor daoine óga. Cuireann an cúlú eacnamaíochta (recession) agus strús ón scoil a lán brú ar dhaoine óga. Dá bhrí sin (resultingly), cloisimid faoi ragús óil (binge drinking) agus ródháileog drugaí (drug overdose) an t-am ar fad. Tá méadú sa ráta coiriúlachta (rise in crime rates) freisin. Ach ní cuirtear an locht (blame) ar an aos óg. Ní féidir a shéanadh (one cannot deny) go bhfuil piarbhrú (peer pressure) ann agus bíonn tionchar mór aige ar dhaoine. Tá sé seo ag dul ó smacht (going out

of control). I gceantair faoi mhíbhuntáiste (disadvantaged areas), bíonn loitiméireacht (vandalism) agus cóir (crime) ar siúl gach lá. Tá iarmhairtí (consequences) na bhfadhbanna seo go dóna do thromlach na ndaoine óga. Tá sé dáinsearach (dangerous) do theach a fhágáil san oíche. Caithfidh an rialtas rud éigin a dhéanamh chun dul i ngleic leis (to deal with) na fadhbanna seo. Ba chóir (should be) béim níos mó (bigger emphasis) a chur ar oideachas. Is é sin réiteach (solution) amháin dar liom.

Tá geilleagar (economy) na hÉireann ina chiseach (in a mess). Tá drochthionchar aige seo ar dhaoine óga. Tá muid i lár cúlú eacnamaíochta agus tá easpa post (lack of jobs) ann. Ciallaíonn sé go bhfuil daoine óga ag dul ar imirce (emigrating). Caithfidh an rialtas (the government must) deiseanna fostaíochta a chruthú (create employment opportunities) dúinn. Creidim go bhfuil sé tábhachtach go mbeadh post páirtaimseartha (part time jobs) ag déagóirí. Is é an t-airgead an foinse struis is mó (biggest source of stress) sa lá atá inniu ann. Dá gcruthofaí a lán postanna nua, d'fhéadfaimís (we could) rátaí strus agus coiriúlachta a laghdú (decrease). Cén fáth nách ndéanann an rialtas níos mó infheistíochta (investment) san aos óg? Is muidne todhchaí na tíre (future of the country). D'fhéadfaidís an ráta cánach (rate of tax) a ardú chun é seo a dhéanamh. Nuair atá an liúntas leanaí (child benefit) á laghdú, tá níos mó daoine óga ag fulaingt (suffering) dá bharr. Bíonn an rialtas ag éisteacht le daoine fásta (adults), ach ní leis an óige. Tá an córas claonta (biased) ar fad i mo thuairim.

Dar liomsa, nuair a chuirtear gach argóint san áireamh go bhfuil i bhfad níos mó brú ann sa lá atá inniú ann. Ba mhaith le daoine fásta go mbeimis foirfe i ngach slí (perfect in every way), agus tá sé seo dodhéanta (impossible). Faighimid droch-íomhá (bad image) de dhaoine óga i gcónaí. Bíonn daoine eile ag cáineadh sinn (criticising) agus gach rud a dhéanaimid. Ba chóir na rudaí dearfacha (positives) a dhéanaimid a mholadh (be praised). Mar

a deir an seanfhocal "Mol an óige agus tiocfaidh sí. Cáin an óige agus titfidh sí". (praise the youth and they will succeed, criticise the youth and they will fail - seanfhocal) Caithfear an scéal a athrú go luath (changing slowly). Taimid tite go tóin poill (falled to rock bottom), agus tá súil agam (I hope) go mbeidh saol níos fearr ag daoine óga sa todhchaí.

An Timpeallacht (Environment)

Is í an timpeallacht (environment) an mhaoín (treasure) is luachmaire (most valuable) dá bhfuil againn. Caithfimid an timpeallacht a chaomhnú (protect) do na glúinte (generations) a thiocfaidh inár ndiaidh. Mura dtugaimid aire cheart dó, cruthóimid fadhbanna mhóra dúinn féin agus do chlann ár gclainne sa todhchaí. Is iomaí bagairt (threats) don timpeallacht atá ar an bpláinéid seo. Is iomaí cineál truaillithe (pollutions) atá ann, mar shampla truailliú an uisce, truailliú an aeir, agus fadhb an bhruscair. Agus ná déan dearmad ar an téamh domhanda (global warming) nó an bhagairt núicléach (nuclear). Tá an domhan á thruailliú le bruscar, hola agus le ceimiceáin ónár dtithe agus ó na monarchana (factories). Tá go leor tíortha (countries) ag coimeád airm núicléacha. Má bhriseann cogadh amach idir dhá chumacht núicléacha, beidh deireadh linn. Ryd eile ná ba cheart (should) dúinn málaí páipéir agus buidéal ghloine a úsáid in ionad cinn phlaisteacha mar is féidir an páipéir díanscaoileadh a dhéanamh.

Cúrsaí Polaitiúla (Politics)

Tá córas daonlathach (democratic) againn. Bíonn toghcháin (elections) againn anseo. Níl meas (respect) mór ag éinne ar rialtas na tíre seo faoi láthair, faraor géar (unfortunately). Tá polaiteoirí na tíre seo thar a bheith lochtach (faulty) agus cam (crooked). Ach oibríonn go leor polaiteoirí go dian dícheallach (hard and diligently) ó dhubh go dubh. Réitíonn na polaiteoirí fadhbanna éagsúla ina ndáilcheantair féin, bíonn clinicí acu. Tháinig go leor chun solais (came to light) faoi roinnt polaiteoirí a chuir fearg agus déistín ar go leor daoine. Bhí go leor daoine a chreid nach mbeadh síochain go brách (forever) idir na Náisiúnaithe (nationalists) agus na Aontachtaithe (unionists). Is iomaí cineál polaiteora atá againn sa tír seo idir mhaith agus olc. Tá roinnt acu

díograiseach agus macánta (honest) ar fad, ach tá roinnt eile acu santach (greedy) nó leisciúil. Tá an iomarca (too much) caimiléireachta (corruption) ar siúl i mo thuairim. Tá an rialtas (government) ag déanamh praiseach (making a mess) den scéal.